

Marcin Kaleciński (ur. 1969) jest historykiem sztuki nowożytnej, adiunktem w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Gdańskiego. Ukończył historię sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim, na którym doktoryzował się w roku 1998 na podstawie pracy „*Muta praedicatio. Historizm i archaizacja w malarstwie włoskim w latach 1563–1685*” (promotor: prof. J. K. Ostrowski). W swoich badaniach skupia się z jednej strony na zagadnieniach atrybucyjnych i ikonograficznych nowożytnego malarstwa europejskiego (między innymi systematycznie publikuje nieznanne dzieła ze zbiorów kościelnych), z drugiej zaś podejmuje kwestie protestanckiej sztuki świeckiej, zwłaszcza w kontekście recepcji antyku.

Mity Gdańska traktują o złożonym fenomenie obecności antyku w kulturze artystycznej Gdańska, zjawisku, które, jak się zdaje, jest kluczem do zrozumienia kulturowego paradygmatu tego miasta. Sztuka konsolidująca więzi społeczne poprzez dobór identyfikujących gdańszczyzan obrazów, w dużej mierze zaczerpniętych ze świata alegorii i exempli antycznych, odpowiadała potrzebom historycznym, zwłaszcza w programach dekoracji budowli publicznych, które uświadamiały prawną, religijną i kulturową odrębność miasta, jego miejsce w porządku władzy, w uniwersum chrześcijańskim i kosmicznym. Sztuka w przestrzeni publicznej stała się zatem obszarem autokreacji miasta – res publiki, wykładnią cnót obywatelskich, a przede wszystkim odegrała fundamentalną rolę jako element paidei, w Gdańsku zabarwiony z ducha rzymskim praktycyzmem. Asymilacja idealizowanej tradycji rzymskiego republikanizmu towarzyszyła procesowi kreacji mitu pochodzenia i dawnych wolności, budowy wspólnej świadomości politycznej. O ile wolne miasta niemieckie legitymizowały prawo do nazywania się republikami nadaniem cesarskim, o tyle Gdańsk budował swą republikańską genealogię w sztuce i – w mniejszym stopniu – w literaturze.

Ta erudycyjna, bogato ilustrowana książka, napisana z gdańskiego punktu widzenia, odśladania przed Czytelnikiem majestatyczny, acz nie bezkrytyczny obraz gdańskiej res publiki, w całym jego artystycznym bogactwie, w uznaniu podmiotowości gdańszczyzan jako politycznego *natío*, jako twórców miasta – dzieła sztuki.

słowo / obraz terytoria

Marcin Kaleciński Mity Gdańska. Antyk w publicznej sztuce protestanckiej res publiki

MITY GDAŃSKA

Marcin Kaleciński

Antyk w publicznej sztuce
protestanckiej res publiki

GEDA
NIA
ARTI
STICA